
Finantsinspektsiooni tegevus 2019. aastal

Rahapesu tõkestamine on osa Finantsinspektsiooni strateegiast

Finantsinspektsiooni 2019-2021 strateegia kohaselt on Finantsinspektsioonil turuosalistele ootus, et neil on ärimudelile vastav sisekontrolli süsteem, sealhulgas eriti seoses rahapesu tõkestamisega. Rahapesu tõkestamise temaatika on muutunud järjest enam aktuaalseks muutunud välispoliitilise keskkonna ning ilmnenu suuremastaabiliste kaasuste tõttu.

Finantsinspektsioon on rahapesu tõkestamisega seoses jooksvalt kaardistanud vastavaid riske finantssektoris, sealhulgas krüptovaraga seonduvaid riske, nendest teada andnud (ulatuses, mis ei kahjusta finantsjärelevalvet või ei ole vastuolus seadusega) ja rakendanud järelevalve meetmeid riskide maandamiseks. Samuti on Finantsinspektsioon sõlminud Rahapesu andmebürooga kokkuleppe töö planeerimiseks, riskide hindamiseks ja andmevahetuse korraldamiseks, et efektiivsemalt täita oma ülesandeid.

Finantsinspektsiooni tegevused rahapesu tõkestamisel 2019. aastal

Rahapesu järelevalve sai võimsust juurde

Rahapesu järelevalve tõhustamiseks loodi Finantsinspektsiooni juurde eraldi osakond, kuhu värvati uusi töötajaid ja milles töötas 2019. aasta lõpu seisuga seitse inimest. Seega kasvas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalvega tegelevate töötajate arv aastaga ligi poole võrra.

Finantsinspektsioon tegi 2019. aastal rahapesu tõkestamise valdkonnas kokku kuus kohapealset kontrolli, 15 erakorralist järelepärimist ja 146 kaugkontrolli. Lisaks korraldas Finantsinspektsioon rahapesu tõkestamise teemal viis infopäeva, kohtus turuosalistega ligikaudu 60 korral ning osales kümme korda Eesti Pangaliidu rahapesu tõkestamise toimkonna koosolekutel. Kõige suuremat tähelepanu said järelevalvesubjektide ja kontrollitoimingute suhtarvu arvestades pangad (viis kohapealset kontrolli, 15 erakorralist järelepärimist ja 31 kaugkontrolli) ning investeerimisühingud (üks kohapealne kontroll ja viis kaugkontrolli).

Pangandust suur rahapesurisk enam ei ohusta

Üks olulisemaid järelevalvetegevusi rahapesu tõkestamise valdkonnas oli 2019. aasta aprillis lõpetatud erakorraline järelevalvemenetlus, millega hinnati pangandussektori riske 2019. aastal ning võrreldi neid hetkega, mil Finantsinspektsiooni uus juhatuse 2014. aastal rahapesu tõkestamise järelevalvet tublisti hoogustas. Kontrolli lõppedes järeldas finantsjärelevalve, et Eesti panganduses on mitteresidentide teenindamisega seotud riskid märkimisväärselt vähenenud: valdavalt osa pangandusest suur rahapesurisk ei ohusta. 2019. aastal keskendutakse teenuste osutamisel enamjaolt kohalikele või nendega seotud äri- ja eraklientidele. Mitteresidentide osakaal on panganduses 2014. aasta lõpust alates langenud 19,1%lt 10,0%le (2019. aasta lõpu andmed).

Sealjuures on see vähenenud eelkõige väga suure riskiga jurisdiktsioonide (sh madala maksumääraga territoorium) arvelt, 8,5%lt 0,3%le. Väljastpoolt Euroopa Liitu pärit klientide hoiuseid oli pangandussektoris 2019. aasta lõpus täpselt 1%, kuid 2014. aasta lõpus oli neid 11,4%.

Finantsinspeksioon arendas 2019. aastal tunduvalt edasi rahapesu tõkestamise alast rahvusvahelist koostööd. Finantsinspeksioon oli Põhja- ja Baltimaade finantsjärelevalveasutuste koostöövõrgustiku loomise üks asutajatest. Seoses sellega kasvas võrreldes 2018. aastaga märkimisväärselt ka välisriikide järelevalveasutustega kohtumiste arv. 2019. aastal toimunud ligikaudu 250st rahapesu tõkestamise teemal peetud kohtumisest olid 60 just välisriigi järelevalveasutustega; seda oli kaks korda rohkem kui aasta varem. Rahvusvahelisse rahapesu vastasesse võitlusesse panustas otseselt ka Finantsinspeksiooni rahapesu tõkestamise osakonna juht, kes kandideeris Euroopa Nõukogu rahapesu vastu võitlemisega tegeleva eksperdikomitee Moneyval juhtivale ametikohale.

Finantsinspeksiooni tegemistele rahapesu tõkestamise valdkonnas andsid 2019. aastal hinnangu nii Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Rahvusvaheline Valuutafond (IMF), Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) kui ka Euroopa Komisjon. 16. aprillil otsustas EBA, et Finantsinspeksioon ei rikkunud Danske Banki üle järelevalvet tehes Euroopa Liidu õigust. Samuti ei andnud EBA soovitusi olemasolevat järelevalvekorraldust muuta. Finantsinspeksiooni tegevust hindas pärast 2019. aasta missiooni positiivselt IMF, kes märkis muu hulgas, et Finantsinspeksioon oli üks esimesi asutusi, kes rakendas rahapesu tõkestamise järelevalves riskipõhise lähenemise põhimõtteid.

Viimati muudetud 09.04.2020 [Teavita mind, kui sisu muutub](#)